

3. Polski Kongres Geologiczny 14–18 września 2016, Wrocław – słowo wstępne

3. Polski Kongres Geologiczny odbywa się we Wrocławiu w dniach 14–18 września 2016 r. W stolicy regionu o kilkunastowiecznych tradycjach geologicznych i ponad 1000-letnich tradycjach górniczych. Dolny Śląsk był ojczyzną zarówno jednego z wybitnych twórców geologii Abrahama Gottloba Wernera, jak i wielce zasłużonego dla geologii Europy Wawrzyńca Teisseyre'a. Obaj są symbolami swoich czasów, świadkami minionej historii, w której mniej ważne były granice państw, a znacznie bardziej – geologiczna historia kontynentu, nie licząca się z jego podziałami politycznymi. Jednak Dolny Śląsk to nie tylko geologiczna tradycja. To region, w którym kształtowały się i ugruntowały nowe, rewolucyjne nieraz poglądy na ewolucję geologiczną kontynentu europejskiego i całej skorupy ziemskiej.

Nie ma w Polsce jednostki geologicznej, na temat ewolucji której poglądy w ostatnim dwudziestopięcioleciu zmieniły się tak radykalnie. Nic więc dziwnego, że tegoroczny kongres, odbywający się w sercu Dolnego Śląska, budzi duże zainteresowanie nie tylko w środowisku geologicznym. Konferencja, zorganizowana pod patronatem Głównego Geologia Kraju, zgromadziła kilkuset uczestników, którzy na kilkunastu sesjach naukowych będą dyskutować o najważniejszych problemach polskiej geologii – od geologii złóż i gospodarki surowcami mineralnymi poczynając, na geologicznej edukacji i popularyzacji tej dziedziny nauki kończąc.

W niniejszym numerze Przeglądu Geologicznego prezentujemy wybrane artykuły dotyczące zagadnień, które będą przedstawiane na różnorodnych sesjach kongresu. Ich kolejność jest wyborem subiektywnym i nie oznacza rangi, jaką Komitet Organizacyjny przykładą do poszczególnych tematów. Oczywiście, nie wyczerpują one całości problematyki, jaka będzie poruszana w czasie obrad. Abstrakty poszczególnych wystąpień znajdują się w materiałach kongresowych, wiele zaś ważnych artykułów, dotyczących zagadnień dyskutowanych na spotkaniu, znajdzie się w pokongresowym Biuletynie Geologicznym PIG, który ukaże się jeszcze w bieżącym roku.

Komitet Organizacyjny 3PKG składa podziękowania Dyrekcji Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego za udostępnienie łam swoich periodyków naukowych dla artykułów kongresowych.

W imieniu wszystkich Autorów artykułów zamieszczonych w niniejszym numerze Przeglądu Geologicznego, a także swoim własnym, pragnę bardzo serdecznie podziękować Paniom i Panom Recenzentom: dr. hab. Grzegorzowi Barczykowi, prof. dr hab. Izabeli Bojakowskiej, dr. Wojciechowi Brochwiczowi-Lewińskiemu, dr. hab. Stefanowi Cwojdzkiemu prof. PIG-PIB, dr. hab. Zbigniewowi Cymermanowi prof. PIG-PIB, dr. hab. Pawłowi Dobakowi prof. UW, dr. Zbigniewowi Frankowskiemu, prof. dr. hab. Markowi Granicznemu, Hubertowi Kiersnowskiemu, dr. Olimpii Kozłowskiej, prof. dr. hab. Andrzejowi Muszyńskiemu, dr. hab. inż. Barbarze Radwanek-Bąk, prof. dr. hab. inż. Jackowi Rajchlowi, dr. Małgorzacie Sikorskiej-Maykowskiej, prof. dr. hab. Januszowi Skoczylasowi, prof. dr. hab. Krzysztofowi Szamałkowi, dr. hab. Jurandowi Wojewodzie prof. UW, dr. hab. Stanisławowi Wołkowiczowi prof. PIG-PIB, prof. dr. hab. Antoniemu Wójcikowi – za wykonaną bardzo staranną pracę, którą przyczynili się do powstania artykułów w ich ostatecznym kształcie oraz za życzliwość, dzięki niej obecny numer czasopisma mógł się ukazać na 3. Polskim Kongresie Geologicznym.

Zaprezentowane poglądy dwójki wybitnych znawców geologii Sudetów – Zbigniewa Cymermana („O konieczności wykonania drugiej edycji Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów w skali 1 : 25 000 – analiza dotychczasowego stanu i założenia kompleksowej realizacji”) oraz Juranda Wojewody („O konieczności wykonania drugiej edycji Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów w skali 1 : 25 000 – przykłady rewizji budowy geologicznej z wykorzystaniem podkładu lidarowego numerycznego modelu powierzchni terenu”) – dotyczą niebagatelnie problemu. Jest nim konieczność wykonania drugiej edycji Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów w skali 1 : 25 000, jego podjęcie jest niezwykle ważne nie tylko z naukowego, lecz i gospodarczego punktu widzenia, ale który też pociąga za sobą znaczące nakłady finansowe.

Uzasadnienie tej konieczności polega przede wszystkim na tym, że żadna jednostka geologiczna Polski nie doznała w ostatnim dwudziestoleciu takiej rewolucji poglądów na temat jej budowy i ewolucji jak Sudety. Przekonania, które jeszcze pod koniec ubiegłego wieku wydawały się być utrwalone, dzisiaj są już uznane za archaiczne. Zmieniło się spojrzenie nie tylko na ewolucję tektoniczną Sudetów, ale i na stratygrafię utworów wchodzących w skład wielu mniejszych jednostek geologicznych tego górotworu. Konsekwencją tego stała się dezaktualizacja wielu arkuszy Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów i niemożność ich wykorzystania w praktyce. Autorzy, będący reprezentantami dolnośląskiego środowiska geologicznego, na konkretnych przykładach udowadniają, że palącą koniecznością jest wydanie nowej edycji tej mapy. Poglądy zaprezentowane w artykułach zostaną z pewnością podtrzymane w trakcie 3. Polskiego Kongresu Geologicznego, uzyskując, mam nadzieję, znaczące poparcie w środowisku.

Inny ważny problem został przedstawiony przez Juranda Wojewodę („Dydaktyka geologii w Polsce – głos w dyskusji – część I”) oraz Annę Wysocką, Annę Żylińską i Agnieszkę Marcinowską („Dydaktyka geologii w Polsce – głos w dyskusji – część II”). Zaprezentowane stanowiska w sprawie nauczania geologii na wyższych uczelniach dotyczą zagadnień, które nurtują środowisko akademickie już od chwili wprowadzenia reformy szkolnictwa wyższego. Dyskusja na temat dwustopniowych studiów geologicznych zatacza już dzisiaj tak szerokie kręgi, że nie może jej zabraknąć na 3. Polskim Kongresie Geologicznym. Wstępem do tej dyskusji, która odbędzie się na jednej z sesji kongresowych, są wspomniane dwa artykuły, opatrzone wspólnym tytułem. Można mieć nadzieję, że debata ta przyczyni się do wypracowania innego niż dotychczasowy modelu studiów geologicznych, którym należy koniecznie przywrócić odpowiednią rangę, żeby zawód geologa mógł cieszyć się znaczącym prestiżem i poważaniem wśród społeczeństwa. Udział w tych rozważaniach mają nauczyciele akademicy z Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego, których wieloletnia praktyka zawodowa jest w tej kwestii bardzo pomocna.

Doświadczenie dydaktyczne w powiązaniu z osiągnięciami naukowymi Autorów to wystarczająca rekomendacja do zabrania głosu w sprawie nauczania geologii. Organizatorzy 3. Polskiego Kongresu Geologicznego mają nadzieję, że przedstawione w czasie obrad opinie przyczynią się do wypracowania jednolitego stanowiska środowiska geologicznego w tej ważnej dla nauk geologicznych kwestii, bowiem jakość kształcenia w bezpośredni sposób wpływa na przyszłe kariery absolwentów wydziałów geologicznych, ich zatrudnienie i możliwość wykorzystania w praktyce zdobytej przez nich wiedzy.

Moim miłym obowiązkiem jest również podziękowanie całemu Zespołowi Redakcyjnemu Przeglądu Geologicznego za trud włożony w redakcję tego przekraczającego regularną objętość zeszytu.

*W imieniu Komitetu Organizacyjnego i Naukowego
3. Polskiego Kongresu Geologicznego
dr hab. Włodzimierz Mizerski, prof. PIG-PIB*